"בהתנדב עם" כשיש טובה "ברכו ה" החיוב לברך ולהודות להשם (וכבר ביארו המפרשים כן) והנה כתוב שם פסוק ט"ו "לבי לחקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו ה', והוסיף בזה החילוק בין ברכה על רעה לטובה הוא . דעל רעה ההודאה הוא לבינו לבין עצמו אבל על טובה איתא בברכות נ"ד: דצריך לאודויי קמי עשרה, וגם דיהיו הרי מינייהו רבנן (וכן בר"מ פ"י מברכות ה"ח) וזהו דאמר "המתנדבים בעם ברכו ה'" מתי זה מתקיים הודאה על טובה "לבי לחקקי ישראל" כשחרי מינייהו רבנן. ואמר עוד, "וכבי אחנות וגו והלכי על דרך שיחו מקול מחצצים בין משאבים שם יתנו צדקות ה' וכו'" , והיינו דין סיפור מקרא ד"ויספרו מעשיו ברנה" אמר "שיחו" "יתנו צדקות ה'" כמש"כ.

==========

נח.

שם(י"ח י') ויאמר יתרו ברוך ה' , כי בדבר אשר זדו עליהם. פרש"י אשר זדו עליהם אשר הרשיעו, אבל באונקולוס תרגם "די חשידו" והביאור בזה, דהנה ידוע מה שהשיב ר' איצעלע מוואלאזין לשר רוסי , כששאלו מאי האי דכתיב "הללו את ה' כל גויים שבחוהו כל האומים כי גבר עלינו חסדו" וכי גבר חסדו על ישראל צריכים הגויים להלל לה', ענהו ר"א מיד, הלא עם ישראל לא יודעים מזימות לבבכם בפטרבורג במינסטוריום להרע עליהם, וה' מפיר עצתכם הרעה, ורק אתם הגויים יודעים בחסדי ה' על ישראל, שאינכם יכולים להפק זממכם לפועל , ולכן אתם המחויבים להלל ולשבח לה' על זה . והנה איתא שלשה היו באותה עצה,אלו הן, בלעם, איוב, ויתרו, (סנהדרין ק"ו) . והנה איתא דבעכו"ם מחשבה רעה הקב"ה מצרף למעשה (קידושין ל"ט: תד"ה מחשבה ומקורו ירושלמי פאה פ"א ה"א) ולפי"ז יתרו שידע כל אשר חטבו המצרים על ישראל, הוא אשר ראה המדה כנגד מדה גם על כל מחשבותיהם, ולכן אמר "כי בדבר אשר זדו עליהם" בכל מחשבותם. כדת"א . אבל עם ישראל לא ידעו מזה כלל.

==========

נט.

שם (י"ח כ"ב) והיה כל הדבר הגדול יביאו אליך וכל הדבר הקטן הקטן ישפטו הם. ובפסוק כ"ו את הדבר הקשה יביאון אל משה. וצ"ב מאי הויא דבר גדול , ומאי הויא דבר קשה.